

Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

Steve Vukile Tshwete Onderwys Kompleks • Sone 6 Zwelitsha 5608 • Privaatsak X0032 • Bhisho 5605
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

HOOFDIREKTORAAT – KURRIKULUM BESTUUR

**GRAAD 12 LEERDER
ONDERSTEUNINGSPROGRAM**

**HERSIENING AND REMEDIËRENDE ONDERRIG
INSTRUMENT:
ANTWOORDE**

VAK: BESIGHEIDSTUDIES

Junie 2009

Hierdie dokument bestaan uit 15 bladsye.

Streng gesproke nie vir toets/eksamen doeleindes nie.

NOTAS AAN ONDERWYSERS:

1. Neem asseblief sorgvuldig kennis van alternatiewe antwoorde en ken dienoooreenkomstig punte toe.
2. In Afdelings B en C moet leerlinge se antwoorde in volsinne wees, afhangende van die aard van die vraag.

Vol sinne ✓✓(2)

Woorde/frases ✓(1)

3. Afdeling C.

Omvattende antwoorde is voorsien maar kan aangevul word vanuit alternatiewe bronne.

Neem asseblief sorgvuldig kennis van ander relevante antwoorde en ken dienoooreenkomstig punte toe.

Die toekenning van punte is as volg:

Inhoud	32 punte (maks.)
Insig	<u>08</u> punte
Totale punt	<u>40</u>

Insig punte moet as volg toegeken word:

Struktuur (inleiding, uitleg, gevolgtrekking)	03
Analise en Interpretasie	03
Oorspronklikheid en onlangse inligting	<u>02</u>
	<u>08</u>

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	C ✓✓	
	1.1.2	A ✓✓	
	1.1.3	B ✓✓	
	1.1.4	D ✓✓	
	1.1.5	B ✓✓	
	1.1.6	C ✓✓	
	1.1.7	A ✓✓	
	1.1.8	D ✓✓	
	1.1.9	B ✓✓	
	1.1.10	C ✓✓	(10 x 2) (20)
1.2	1.2.1	E (mark penetrasie) ✓✓	
	1.2.2	C (SETA's/SOOO's) ✓✓	
	1.2.3	B (makro omgewing) ✓✓	
	1.2.4	A (inklusiwiteit) ✓✓	
	1.2.5	D (vaste deposito) ✓✓	(5 x 2) (10)
1.3	1.3.1	Tersiëre ✓✓	
	1.3.2	Investerings/Belegging ✓✓	
	1.3.3	Likwidasië ✓✓	
	1.3.4	Johannesburg Sekuriteite Beurs (JSE) ✓✓	
	1.3.5	Privaat Maatskappy ✓✓	(5 x 2) (10)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B

VRAAG 2

- 2.1 2.1.1 - Breedgebaseerde Swart Ekonomiese Bemagtig ✓✓ (2)
- 2.1.2 - Ondernemings wat voldoen aan BSEB kriteria sal voorkeur geniet wanneer hulle vir regeringswerk, lisensies en kontrakte tender ✓✓
- Direkte eienaarskap in 'n onderneming in die vorm van aandele ✓✓
 - Ondernemings is in staat om die vaardighede van werkers te verhoog en kapasiteit te bou ✓✓
 - 'n Ekonomie gebou op voorspoed vir almal ✓✓
 - 'n Ekonomie wat die ryk kulturele en etniese diversiteit van ons land weerspieël ✓✓
 - Vermindering van armoede ✓✓
 - Daling in werkloosheid ✓✓
 - Verspreiding van rykdom tussen alle Suid Afrikaners ✓✓
- (Enige 4 x 2) (8)
- 2.1.3 - Eienaarskap ✓
- Bestuur ✓
 - Diensbillikheid ✓
 - Vaardigheidsontwikkeling ✓
 - Voorkeur aankope ✓
 - Besigheidsontwikkeling ✓
 - Korporatiewe Maatskaplike Belegging ✓
- die persentasie van eienaarskap wat aan swart mense behoort ✓✓
 - die persentasie van swart mense in die bestuur van die onderneming, bv. direkteure, bestuurders ✓✓
 - hoeveel swart werkers, swart vroulike werkers, werkers met 'n gestremdheid is in diens ✓✓ of Is daar geskrewe beleid van nie-diskriminasie?
 - die getal swart mense geregistreer vir leerderskappe, beroepsontwikkelingsprogramme, vaardigheidsontwikkeling-programme en studiebeurse vir swart mense ✓✓
 - koop die onderneming voorraad aan van ondernemings met swart eienaarskap/BSEB voldoen? ✓✓
 - is die onderneming betrokke by die ontwikkeling van swart beheerde ondernemings met 'n bystandsprogram? ✓✓
 - dra die onderneming by tot die opheffing van voorheen benadeelde gemeenskappe. ✓✓
- (Enige 6 x 3) (18)

- 2.2 - Restellende aksie moet ingestel word ✓✓
 - Werkgewers moet geleenthede skep vir voorheen benadeelde groepe ✓✓
 - Geen diskriminasie op grond van ras, geslag, gestremdheid of ouderdom nie ✓✓
 - Diensbillikheidsplan wat moet aandui hoe transformasie in die werkplek ingestel word, met tydskedules ✓✓
 - Bevorder gelyke geleenthede en regverdige behandeling in die werkplek ✓✓
 - Verseker gelyke verteenwoordiging in alle beroepskategorieë en vlakke in die werkerskorps ✓✓ (Enige 4 x 2) (8)
- 2.3 - Ontwikkel die vaardighede van die Suid Afrikaanse werkerskorps ✓✓
 - Verbeter die lewenstandaard van werkers ✓✓
 - Verhoog produktiwiteit in die werkplek ✓✓
 - Bevorder selfindiensneming ✓✓
 - Verhoog investering in onderwys ✓✓
 - Help werksoekers om werk te vind ✓✓
 - Help afgedankte werkers vir hertoetrede tot die arbeidsmark ✓✓
 - Help werkgewers om gekwalifiseerde werknemers te vind ✓✓
 - Aanmoediging van werkers om deel te neem in leederskappe en opleidingsprogramme ✓✓
 - Verbeter die indiensnemingsmoontlikhede van voorheen benadeelde persone ✓✓ (Enige 5 x 2) (10)
- 2.4 2.4.1 1% ✓✓
 2.4.2 7de van elke maand ✓✓
 2.4.3 SAID ✓✓
 2.4.4 $\frac{1}{100} \times \frac{62\,000}{1} = R620$ ✓✓ (✓✓✓✓ indien slegs korrekte antwoord) (10)
- 2.5 - Oortyd werk is slegs per ooreenkoms ✓✓
 - Nie meer as 3 ure oortyd per dag per werknemer ✓✓
 - Nie meer as 10 ure oortyd per week ✓✓
 - Werkgewer moet ten minste 1,5 keer die werknemer se loon betaal vir oortyd (Enige 2 x 2) (4)

[60]

VRAAG 3

- 3.1 3.1.1 - Nee ✓✓
- Onderneming behoort nie te diskrimineer nie ✓✓
- Dit is teen die grondwet ✓✓
- Dit is teen die Wet op Diensbillikheid ✓✓
- Dit diskrimineer op grond van ras ✓✓
(Nee = 2, Motivering = enige 1 x 2) (4)
- 3.1.2 - Gee almal 'n gelyke geleentheid ten opsigte van ras, geslag, ouderdom, kultuur en fisiese gestremdheid ✓✓
- Alle persone wat bekwaam, gewillig, gekwalifiseerd is en oor die nodige vaardighede en ondervinding beskik, moet oorweeg word ✓✓
- Werksplekke moet meer verteenwoordigend wees van die demografie van die land ✓✓
- Maatskappye moet 'n Diensbillikheid Plan/Beleid hê ✓✓
- Gemonitor deur Departement van Arbeid, Unies ✓✓
- Meer geleenthede moet vir vrouens gegee word ✓✓
- Gestremde persone moet ook 'n kans kry om in diens geneem te word ✓✓
(Enige 5 x 2) (10)
- 3.1.3 - Behandel werknemers, klante en rolspelers met respek, menswaardigheid en regverdigheid ✓✓
- Voorsien 'n veilige en aangename werksomgewing ✓✓
- Voorsien 'n veilige en aangename omgewing vir klante ✓✓
- Voorsien gesondheidsorgfasiliteite in die werkplek ✓✓
- Implementeer opvoedingsprogramme wat die bewusmaking van menseregte aanmoedig ✓✓
- Laat individue die vryheid toe om hul godsdienste te beoefen ✓✓
- Implementeer werkskepping en armoede verligtingsprogramme ✓✓
- Moedig entrepreneurskap aan ✓✓
- Gebruik informele en inheemse praktyke ✓✓
- Skep 'n bewusmaking van verskillende kulturele/tradisies ✓✓
(Enige 5 x 2) (10)
- 3.1.4 - Werkgewers moet minderheidsgroepe en lede van beskermende groepe werf ✓✓
- Verwyder diskriminerende indiensnemingspraktyke ✓✓
- Verseker indiensneming en bevordering van persone wat voorheen uitgesluit was ✓✓ ✓✓
- Verwydering van ongelykhede as gevolg van historiese diskriminasie
(Enige 3 x 2) (6)

- 3.2 3.2.1 Missie:
- Verander die missie om by die veranderde omstandighede te pas ✓✓
 - Oproeptariewe:
 - Onderzoek goedkoper oproeptariewe vir Telkom ✓✓
 - Top Bestuur:
 - Ontwikkel nuwe kompeterende strategieë ✓✓ (6)
- 3.2.2 Verbruikers
- Doen marknavorsing om klante se veranderde behoeftes te bepaal ✓✓
 - Stel verbruikerspakette saam wat klante se behoeftes bevredig ✓✓
 - Vind nuwe markte ✓✓
 - Verbeter diens aan klante ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- Mededinging
- Implementeer nuwe bemarkingstrategieë ✓✓
 - Bemerk soortgelyke pakette as Neotel om direk te kompeteer
 - Diversifiseer in nuwe markte/produkte ✓✓ (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2.3 Tegnologie
- Verbeter bestaande tegnolgie ✓✓
 - Belê in nuutste tegnologie ✓✓
 - Lei werkers op in nuutste tegnologie ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- 3.3
- Aflegging van Telkom werkers – werkloosheid ✓✓
 - Verlies aan klante ✓✓
 - Verminderde wins/inkomste ✓✓
 - Verlies aan markaandeel ✓✓
 - Verlaagde aandeelpryse ✓✓
 - Minder belegging in sosiale investeringsprogramme ✓✓
 - Verhoogde Telkom pryse ✓✓ (Enige 3 x 2) (6)
- 3.4 Versekering
- Ook bekend as korttermyn versekering ✓✓
 - Dek 'n gebeurtenis wat mag plaasvind ✓✓
 - Bv. Ongelukke, brand ✓✓
 - Uitbetaling slegs indien gebeurtenis plaasvind ✓✓
 - Gewoonlik 'n bybetaling ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- Assuransie
- Ook bekend as langtermyn versekering ✓✓
 - Dek 'n gebeurtenis wat sal plaasvind ✓✓
 - Bv. Dood, aftrede ✓✓
 - Betaling slegs na gebeurtenis ✓✓
 - Geen bybetaling nie ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 Nedbank ✓
 4.1.2 Nedbank ✓
 4.1.3 Nedbank ✓
 4.1.4 Standardbank ✓
 4.1.5 R400 ✓✓ (6)
- 4.2 4.2.1 - Laat baie beleggers toe om hul geld te poel en as 'n kollektief in aandele te belê ✓✓
 - Is 'n lae tot medium risiko belegging ✓✓
 - Bied beleggers die opsie om vir 'n medium tot langtermyn te belê ✓✓
 - Bied selfs vir klein beleggers die geleentheid om in maatskappye te belê ✓✓
 - Kan maandeliks belê of eenmalig ✓✓
 - Beleggers het geen deskundige kennis nodig nie. 'n Span professionele beleggers belê namens jou ✓✓
 - Bied direkte toegang tot welvaartskepping en winste van die JSE ✓✓
 - Effektetrusts is baie buigsaam ✓✓
 - Geld is amper onmiddellik beskikbaar ✓✓ (Enige 5 x 2) (10)
- 4.2.2 - Aandelepryse styg en daal – onvoorspelbaar ✓✓
 - In geval van likwidasië kan slegs 'n gedeelte van die aandelewaarde aan die belegger uitbetaal word ✓✓
 - Dividende word nie gewaarborg nie ✓✓
 - Eksterne/Globale invloede ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- 4.3 Derdepartyversekering ✓
 - Befonds deur 'n heffing op die petrolprys ✓✓
 - Doel is om versekering te bied aan alle persone in voertuie op paaie ✓✓
 - Vergoed vir beserings of dood veroorsaak deur 'n nalatige bestuurder en beskerm bestuurder teen eise ✓✓
- Werkloosheidsversekerings/fonds ✓
 - Sekere klasse werkers is wetlik verplig om tot die WVF by te dra ✓✓
 - Doel is om mense wat voorheen indiens was en bygedrae het tot die fonds te vergoed indien hulle sou werkloos raak ✓✓
- Vergoedingsfonds/Ongevalleversekering ✓
 - Sekere klasse werkgewers moet bydrae tot die fonds ✓✓
 - Vergoed werkers vir beserings/dood aan diens ✓✓
 - Erns van beserings en omvang van die gestremdheid na die besering bepaal die bedrag ✓✓
- Noem = 1; Verduidelik = 4 (Enige 2 x 5) (10)

- 4.4 4.4.1 Finansiële kontrole
- Geld wat doeltreffend bestuur word lei tot goeie kontantvloei en onderneming kan betalings/uitgawes nakom ✓✓
 - Funksionering binne 'n begroting verseker dat geld beheer word ✓✓
 - Surplus fondse kan in uitbreidingsprojekte belê word wat tot groter inkomste lei ✓✓
 - Goeie finansiële kontrolemaatreëls kan die winsgewendheid van die onderneming verhoog ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- 4.4.2 Bevoegde werkers
- Verhoogde produktiwiteit ✓✓
 - Wat lei tot verhoogde winsgewendheid ✓✓
 - Beter diens aan klante – verhoogde welwillendheid ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)
- 4.4.3 Visie
- Gee rigting vir werkers – werkers is op werk gefokus ✓✓
 - Verhoogde produktiwiteit-inkomste-wins ✓✓ (Enige 1 x 2) (2)
- 4.5
- Ontleed die besigheidsomgewing ✓✓
 - Hersien die visie en missie – nog van toepassing op die veranderde omgewing? ✓✓
 - Ontleed die uitdagings van die onderneming ✓✓
 - Ontleed die sterk en swakpunte ✓✓
 - Ontwerp strategieë ✓✓
 - Kies die beste strategie ✓✓
 - Bring strategie in lyn met visie en missie ✓✓
 - Implementeer die strategie ✓✓
 - Moniteer en evalueer die strategie ✓✓
 - Maak verbeterings waar nodig ✓✓ (Enige 6 x 2, maar volgorde moet korrek wees) (12)
- 4.6
- Ontwikkel 'n sektorale vaardighedsplan ✓✓
 - Implementeer die plan ✓✓
 - Registreer leerderskappe ooreenkomste ✓✓
 - Ondersteun die ontwikkeling van opleidingsmateriaal ✓✓
 - Identifiseer werkplekke vir praktiese werksondervinding ✓✓
 - Skakel met die Nasionale Vaardighedsowerheid ✓✓
 - Rapportering aan die Direkteur-Generaal ✓✓ (Enige 4 x 2) (8)
- [60]**

TOTAAL AFDELING B: 180

AFDELING C**VRAAG 5**

Rubriek – vir analyse, impak en korrektiewe maatreëls

KRITERIA	VLAK BESKRYWINGS			TOTAAL
	0 – 3	4 – 6	7 – 8	
ANALISE VAN SITUASIE	- Onvoldoende/geen analise - Geen of min analitiese vaardighede ten toon gestel - Kon nie moontlike oorsake identifiseer nie - Swak argumente - Duidelik geen/min insig in die probleem	- Analise is voldoende - Die meeste tendense is geïdentifiseer - Bevredigende argumente, maar met foute - Die meeste afleidings is korrek - Het genoegsame oorsake geïdentifiseer	- Uitstekende analise – goeie redenasies - Alle tendense geïdentifiseer en verduidelik - Goeie insig ten toon gestel - Afleidings wat gemaak is, is korrek - Het baie/meeste oorsake geïdentifiseer	(8)
IMPAK VAN TERUG-SENDINGS	- Een of geen impakte geïdentifiseer. - Meestal verkeerd - Nie op scenario van toepassing nie	- Twee of drie impakte geïdentifiseer. - Meeste impakte is van pas - Redenasies is meestal korrek	- Vier impakte geïdentifiseer - Alle impakte is van pas - Ander impakte geïdentifiseer bo en behalwe die ooglopende	(8)
KORREKTIEWE MAATREËLS	- Geen of onvanpaste idees- onduidelik - Geensins gemik op die analise nie - Voorstelle is glad nie werkbaar nie - Duidelik geen insig nie	- Idees is aanvaarbaar – somtyds onduidelik. - Nie alle voorstelle is werkbaar nie - Sommige redenasie foute - Is nie altyd gerig op die analise/oorsake geïdentifiseer nie	- Goeie idees, duidelik uiteengesit. - Dit is gebaseer op die analise/oorsake vroeër geïdentifiseer - Is almal werkbare voorstelle - Hoë vlak van kritiese denke en probleem oplossing ten toon gestel	(8)
				24

Hantering van vrae

- Antisipeer vrae en berei jou reaksie vroegtydig voor ✓✓
- Beantwoord vrae direk en saaklik ✓✓
- Praat duidelik en selfversekerd ✓✓
- Dit is somtyds vanpas om met 'n vraag op 'n vraag te reageer ✓✓
- Jy kan vrae aan ander lede van die gehoor vra maar doen dit met omsigtigheid ✓✓
- Moet nie te vinnig reageer nie, maak seker jy verstaan die vraag ✓✓
- As 'n lid van die gehoor jou konfronteer of kritiseer, probeer om nie defensief te wees nie ✓✓
- Indien jy 'n moeilike of uitdagende vraag gevra word, erken dit en gee jouself tyd om te dink ✓✓
- Vra die vraagsteller vir klaarheid indien die vraag onduidelik is ✓✓
- Erken indien jy nie die antwoord op 'n vraag ken nie en onderneem om later na die vraagsteller terug te kom ✓✓
- Spreek die hele gehoor aan, nie net die vraagsteller nie ✓✓
- Vermoed om in 'n lang debat betrokke te raak op enige punt ✓✓
- Jy kan aanbied om 'n vraagsteller te woord te staan na die aanbieding ✓✓

(Enige 4 x 2) (8)

Puntetoekenning:

Inhoud

- Analise van situasie (24)
- Hantering van vrae (08)

(32)

Insig

- Struktuur (inleiding, uitleg, gevolgtrekking) (3)
- Analise en Interpretasie (3)
- Oorspronklikheid en onlangse inligting (2)

(8)

[40]

VRAAG 6

Faktore wat die keuse tussen 'n Beslote Korporasie en Privaat Maatskappy beïnvloed

Wetlike status ✓

- BK's en private maatskappye het albei regspersoonlikheid ✓✓ **of**
BK-lede het beperkte aanspreeklikheid, Private Maatskappy-aandeelhouders het beperkte aanspreeklikheid
- Albei sal die besigheidsmanne pas ✓✓

Stigtingsprosedure ✓

- BK's is relatief maklik om op te rig/Stigtingsverklaring.
P/Maatskappye benodig 'n ingewikkelde stigtingsprosedure met baie dokumente ✓✓
- 'n BK sal dus baie aanvangskostes spaar – meer geld vir ander uitgawes ✓✓

Eienaarskap✓

- BK besit deur lede (1 – 10), P/Maatskappy besit deur aandeelhouers (1 – 50) ✓✓
- Albei sal die twee entrepreneurs pas ✓✓

Bestuur✓

- BK-bestuur deur lede, P/Maatskappy-bestuur is apart van eienaars, direkteure met kundigheid aangestel om te bestuur ✓✓
- Indien BK kan tekort aan kennis die onderneming benadeel **of** P/Maatskappy stel direkteure aan vir bestuursvaardighede, dit kan die twee besigheidsmanne bevoordeel, maar kan besluitneming wegneem van hulle ✓✓

Kapitaal✓

- BK- kapitaal is beperk tot maksimum 10 lede se bydrae, P/Maatskappy – tot 50 aandeelhouers en kan sodoende meer kapitaal verkry ✓✓
- P/Maatskappy kan in die opsig tot voordeel wees van die entrepreneurs aangesien 'n hotel baie kapitaal vereis ✓✓

Kontinuiteit✓

- BK – onbeperk, P/Maatskappy ook onbeperk ✓✓
- Albei ondernemingsvorme sal die besigheidsmanne hier pas ✓✓

Belasting✓

- BK betaal belasting op inkomste teen 28% – lede betaal apart, P/Maatskappy betaal belasting op inkomste teen 28% – aandeelhouers betaal apart ✓✓
- Beide het dieselfde belastingimplikasies ✓✓

Verdeling van Winste✓

- BK en P/Maatskappy se winste behoort aan die entiteit ✓✓
- Of 'n BK of 'n P/Maatskappy ✓✓

Naam van faktor = 1, Verduideliking = 2, Aanbeveling = 2

(Enige 6 x 5)

(28) Maks

Finale Aanbeveling

- BK of 'n P/Maatskappy word aanbeveel ✓✓
- Indien hulle 'n vinnige en maklike oprigting met min koste wil hê is 'n BK ideaal ✓✓
- Indien hulle bestuur met ondervinding wil hê, dan eerder 'n P/Maatskappy ✓✓
- Indien hulle deel van besluitnemings wil wees, dan eerder 'n BK ✓✓
- Indien baie kapitaal benodig word, dan 'n P/maatskappy ✓✓

(Enige 2 x 2) (4)

Puntetoekenning:

Inhoud

- Faktore : Keuse van ondernemingsvorm (28)
 - Finale aanbeveling (4)
- 32

Insig

- Struktuur (inleiding, uitleg, gevolgtrekking) (3)
 - Analise en Interpretiering (3)
 - Oorspronklikheid en onlangse inligting (2)
- 8

[40]**VRAAG 7****RUBRIEK**

KRITERIA	VLAK BESKRYWINGS				PUNTE
	1	2	3	4	
Impak van Vigs op ondernemings	- Het 1 of geen geïdentifiseer - Geen/min begrip getoon - Baie foute in beredenering	2 Impakte - Toon begrip van impak, maar met foute - Geen oorspronklike idees - Sommige nie-logiese idees	3 Impakte - Bevredigende begrip van impak - Sommige oorspronklike idees, maar meeste van handboek	4 of meer impakte - Kritieke analise/denkvaardighede getoon - Oorspronklike idees – nie net handboek - Volledige begrip van impak	Vlak x 2 8
Maniere hoe die werkgewer die gemeenskap kan bystaan	0 - 2 2 of minder strategieë - Fokus nie op die probleem nie. - Strategieë is nie logies nie – onverstaanbaar. - Nie implementeerbaar nie	3 - 5 3 strategieë - Beperkte kreatiwiteit - Maar strategieë is goed beskryf - Sommige strategieë nie prakties implementeerbaar nie	6 - 8 4 strategieë - Redelike kreatiwiteit - Meeste strategieë prakties implementeerbaar	9 - 10 5 of meer strategieë - Hoë graad van kreatiwiteit getoon - Goeie probleemoplossingvaardighede getoon - Strategieë kan prakties geïmplementeer word - Praktiese voorbeelde voorsien	10
Voordele vir die onderneming	1 of geen voordele - Maak glad nie sin nie - Verward met voordele vir gemeenskap.	2 voordele voorsien - Min/Geen verband met strategieë - Sommige voordele maak nie sin nie	3 voordele voorsien - Sommige pas by strategieë geïdentifiseer - Voordele maak sin	4 of meer voordele geïdentifiseer - Pas by strategieë voorsien - voordele toon verband met strategieë - Voorbeelde voorsien	Vlak x 2 8
Voordele vir die gemeenskap	1 of geen voordele - Maak glad nie sin nie - Verward met voordele vir onderneming	2 voordele voorsien - Sommige toon verband met strategieë - Voordele maak sin	3 voordele - Pas by strategieë voorsien – voordele toon verband met strategieë - Voorbeelde voorsien		Vlak x 2 6

(32)

Puntetoekenning:

Inhoud

- Impak van Vigs op onderneming (8)
- Strategie hoe werkgewer gemeenskap kan help (10)
- Voordele vir die onderneming (8)
- Voordele vir die gemeenskap (6)

32

Insig

- Struktuur (inleiding, uitleg, gevolgtrekking) (3)
- Analise en Interpretasie (3)
- Oorspronklikheid en onlangse informasie (2)

8

[40]

VRAAG 8:

Konsentriese diversifikasie ✓

- Onderneming voeg nuwe produkte by soortgelyk bestaande produkte ✓✓
 - Fokus/trek nuwe klante/markte ✓✓
 - Bv. Speelgoed vervaardiger begin opvoedkundige speelgoed vervaardig ✓✓
 - Doel is om die mark te vergroot deur nuwe klante te trek ✓✓
 - Voordeel is dat onderneming nie in totale vreemde gebied in beweeg nie ✓✓
- (Naam 1, Enige 4 x 2) (9)

Horisontale diversifikasie ✓

- Onderneming voeg nuwe produkte by wat nie verwant is aan bestaande produkte nie ✓✓
 - Die fokus is op bestaande klante om verkope te verhoog ✓✓
 - Bv. Jeep se besluit om nie net 4 x 4 voertuie te vervaardig nie, maar ook mode drag ✓✓
 - Hierdie tipe diversifikasie word aanbeveel indien:
 - Huidige klante handelsmerk getrou is ✓✓ **of**
 - Kwaliteit van nuwe produkte goed is
 - Nuwe produkte billik geprys is
 - Nadeel is dat die onderneming se afhanklikheid van 'n sekere marksegment verhoog ✓✓
- } **2 punte maks.**
(Naam 1, Enige 5 x 2) (11)

Konglomeraat diversifikasie ✓

- Voeg nuwe, maar nie-verwante produkte by ✓✓
 - Mag nuwe of bestaande klante lok ✓✓
 - Doel is om:
 - Verhoogde winsgewendheid en buigsaamheid ✓✓ **of**
 - uitbreiding van onderneming
 - Bv. Virgin handelsmerk bestaan uit musiek, lugrederye, koeldranke, selfone ✓✓
 - Is 'n hoë risiko strategie – onbekende gebied, vaardighede ✓✓
 - Benodig groot investering ✓✓
 - Geen duidelike verwantskap tussen bestaande en nuwe produkte en markte ✓✓
- } **2 punte maks.**
(Naam 1, Enige 6 x 2) **(12) Maks** (32)

Puntetoekenning:

Inhoud

- Konsentriese diversifikasie (9)
 - Horisontale diversifikasie (11)
 - Konglomeraat diversifikasie (12) **Maks**
- 32

Insig

- Struktuur (Inleiding, uitleg, gevolgtrekking) (3)
 - Analise en Interpretering (3)
 - Oorspronklikheid en onlangse inligting (2)
- 8

[40]

TOTAAL AFDELING C: 80

GROOTTOTAAL: 300